

સુપ્રભાતમ્
સુરેષા પ્રા. ભટ્ટ
079-23226251

સલામી સવારની..

છે કેવા 'પત્નીવત્તા' જશોદાબેનને પૂછો!
છે કેવા ક્ષમાશીલ હરેન પંડ્યાને પૂછો!
પૂછો અડવાણીને 'આંજ્ઞાસ્તિ શિષ્ય' કેવા?
છે કેવા 'અહિંસાવાદી' વણગારને પૂછો!
('સાબરમતીના સંત' - વિજય ગોયલ)

સરકારનું - આનામત 'દસા'માં ફસાવું માથું!
(ખૂબાર ચિત્તાના સમાચાર) ('આનામત'નું મેરવણ)

તૂટ્યો સમાજ! બધા વર્ણો વિચારે - 'અપને વાલા!'

હાઈકુ

ચિંતન

જ્ઞાના વિદ્યા વિદીનસ્ય વિદ્યાજ્ઞાન નિરર્થકમ્ । કંઠસૂત્રં વિના નારી અનેકા ભરણેર્થુતા ॥

સાચી સમજ, સાચું જ્ઞાન આપનારી જ ખરી વિદ્યા કહેવાય, બાકી (દેશ-વિદેશની મોટી મોટી ડિગ્રીઓ-પદવી ભલેને હોય પણ સંસ્કાર-વિનય-નમ્રતા વિના તો સાવ નકામી જ છે. જેમ કે યુવા રમણી-સૌંદર્યા એ આખા શરીર સુંદર સુંદર આભૂષણનો શણગાર કર્યો હોય પણ 'ડોક' - કંઠ સાવ અડવી-ખાલી-ચુષ્ક હોય તો એ સુંદરી શોભતી નથી.

જ્ઞાન અને માહિતીમાં તફાવત છે એવી જ રીતે આજના જમાનામાં બોગસ યુનિવર્સિટી અને અમાન્ય સંસ્થાઓ ડિગ્રી આપવાની દુકાનો ખોલી બેઠી હોય છે એમાંથી ધનિકો મન ફાવતી ડિગ્રીઓ ખરીદી લે છે આવા ટેકનિકલ - પ્રેક્ટિકલ અનુભવ વિનાના તબીબો-ઈજનેરો માનવ સમાજ સામે એક મોટો ખતરો છે.

સાચું જ્ઞાન, જીવન સાફલ્યનો ઉદેશ સમજાવે છે વિનય-વિવેક-સદાચાર આપે છે. એ જ સાચી વિદ્યા છે. સાચું આભૂષણ છે.

- સુવિચાર**
- વધતી જતી ઉંમરનો સૌથી મોટો ફાયદો એ છે કે તમે સ્વીકારી લો છો કે તમારું ધાર્યું જ આ દુનિયામાં થાય તેવું નથી હોતું - **જીવનસૂત્ર**
  - હલકી મનોવૃત્તિ ધરાવનાર માણસ બીજાની નિંદાને પોતાનો ઉત્કર્ષ માને છે - **એસ. ભટ્ટાચાર્ય**
  - લોકોની સફળતા જોઈને દુઃખી થવાની જરૂર નથી, એ તો એ જ જાણે છે કે શું શું ગુમાવ્યું છે સફળ થવા - **ધુવ દેસાઈ**
  - જેમનો આગેવાન આંધળો છે એ સૈન્ય આખું ફૂલામાં પડે છે - **ઝવેરચંદ મેઘાણી**
  - તમામ સમૃદ્ધિને એક સીમા હોય છે... આ સિદ્ધાંત ઉપર કરકસરનો સિદ્ધાંત કામ કરે છે - **પર્લ બક**
  - માણસ માત્રમાં મારી જે શ્રદ્ધા છે તે સિવાયની બીજી કોઈ શ્રદ્ધાની મને જરૂર જણાતી નથી - **ભીખુદાન ગટવી** (સંકલન : દીપક વી. ઝાસરા)

બોધકથા

સ્વાર્થી અને લોભી માણસો 'પૈસા' માટે કરી પૂજ્ય-પવિત્ર સંબંધોનું પણ લીલામ કરી નાખે છે, પિતા-પુત્ર, માતા-દીકરીઓ, ભાઈ-ભાઈ વચ્ચેના પૈસા-જમીન માટેના કલહ-કંકાસથી આજે કોઈ ઉભરાય છે. માનવીમાં 'ત્યાગ' સમર્પણવૃત્તિ રહી નથી.

બે ભાઈઓ વચ્ચે, પિતાના મૃત્યુ પછી વારસાની વહેંચણી થઈ. પ્રેમાળ-લાગણીથી સંબંધ હતા, પણ એક સોનાની વીંટીને કારણે વિવાદમાં વીંટો વળી ગયો. કંકાસ થયો. પરિવારના ગુરુ પાસે ગયા. સંતે કહ્યું, વીંટી મારી પાસે મૂકી જાવ. એક સમાહ પછી આવજો.

સમાહ દરમિયાન સંતે એવી જ વીંટી પોતાના ખર્ચે તૈયાર કરાવી લીધી. નાનો ભાઈ પ્રથમ આવ્યો. સંતે એને એક વીંટી આપતા કહ્યું, આ તું લઈ જાવ. મોટાને ક્યારેય કદી આ વાત ન કરીશ. ચાલ્યો જા... પછી મોટો આવ્યો. એને પણ વાત ગુપ્ત રાખવાની શરતે બીજી વીંટી આપી દીધી.

પરિવારમાં પ્રેમ-સંબંધ-લાગણી સચવાઈ ગયા. વર્ષો પછી - કોઈ પ્રસંગે બંને ભાઈઓ એક જ દિવસે વીંટી પહેરી. બંનેને આશ્ચર્ય થયું. ગુરુ પાસે ગયા. ગુરુએ કહ્યું, મારા પૈસાનું મહત્ત્વ ગોણ હતું. પણ પારિવારિક સંબંધો સચવાય એ મારે માટે મહત્ત્વનું હતું. ભાઈઓને સાચી સમજ મળી ગુરુને વીંટીનું ખર્ચ આપી દીધું.

રાજકીય રોટલા શેકવાનો અંજામ ખતરનાક હશે

દિલ્હી નજીક દાદરી પંથકમાં બનેલી ઘટના આગામી દિવસો માટે ખતરના ઘંટડી પુરવાર થઈ શકે એમ છે. અખલાક નામના પચાસ વર્ષની ઉંમરના આરોગ્ય મુસલમાનના ઘર પાસેથી ફૂતરું માંસનો ટુકડો લઈ ભાગતું દેખાયું. ગામમાં હિંદુ છોકરાઓને વહેમ ગયો કે એ ઘરમાં પહેલા અખલાકનું પ્રાણપંચેનું ઊંડી ગયું હતું અને એનો દીકરો અધમૂવો બની ગયો હતો. ઘરમાં ધસી આવીને પોતાની જરૂર સામે સગા બાપનો જીવ લેનાર ગ્રામજનોને અખલાકની દીકરી કદાચ સજા કરાવી શકશે તોય એને મૂએલો બાપ થોડો પાછો મળવાનો છે? પાછળથી અખલાકના વર્ષો દરમિયાન આવાનારી વિધાનસભાની ચૂંટણીમાં એનો લાભ ખાટવાની કોશિશ થવાની છે. મરનાર અખલાકની લાશ પણ રાજકારણની ચોપાટ મંડાઈ ચૂકી છે. લોકસભાની ચૂંટણી પૂર્વે મુજફ્ફરનગરમાં કોમી રમખાણ ભાજપને ફળ્યાં હતાં. પ્રદેશમાં સમાજવાદી પાર્ટીનું સાશન હોવા છતાં મુલાયમ પરિવારના સભ્યો સિવાય શાસક પક્ષનો એક ઉમેદવાર જીતી શક્યો નહોતો કારણ કે હિંદુ મતોનું ધ્રુવીકરણ થયું હતું અને મુસલમાનો ડચાઈ ગયા હોઈ એમણે મુલાયમના વિકલ્પે માયાવતીની બહુમજ સમાજ પાર્ટી તરફ મતદાન કર્યું હતું. ભાજપ માટે ઉત્તરપ્રદેશની ચૂંટણી જીતવી એ પ્રતિષ્ઠાનો પ્રશ્ન છે. એ માટે હિંદુત્વનો મુદ્દો જ ખપ લાગે એમ છે. તેથી ગૌવંશની હત્યાનો મુદ્દો એના માટે આશીર્વાદરૂપ બની

તંત્રીસ્થાનેથી....

વાહરડાનું માંસ રંધાઈ રહ્યું છે. છોકરાઓ મંદિરમાં દોડી ગયા અને હોબાળો મચાવી દીધો. ગૌવંશની હત્યાનો મુદ્દો હિંદુ બહુમતીને ઉશ્કેરવા માટે પૂરતો ગણાય. તાબડતોબ ઉશ્કેરાયેલું ટોળું અખલાકના ઘર પર ધસી ગયું અને અખલાક અને એના જુવાન દીકરા પર તૂટી પડ્યું. પોલીસ આવે એ રસોડે રંધાતા માંસની યકાસણી કરાઈ તો એ ઘેટાનું નીકળ્યું. ગૌવંશના શાણા માણસોને આ મુદ્દે રાજકારણ ન રમાય એની ફિકર છે. અખલાકના એ કમનસીબ પરિવારને ગામમાં સલામતી નથી વરતાતી. દાદરી પંથક ઉત્તરપ્રદેશમાં આવે છે એટલે સ્વાભાવિક રીતે જ આવી ઘટના પછી કોમી વેમનસ્ય ઊભું કરી આગામી

રહેશે. બિસાડા-દાદરીની ઘટના મુદ્દે મહાપંચાયત બોલાવવાનો નિર્દેશ સૂચક છે. મુજફ્ફરનગરના શામલીમાં મહાપંચાયત પછી જે કાં બન્યું હતું તે ધ્રુવીકરણ મૂકે એવું હતું. એથી મુસ્લિમોને હિજરત કરીને મહિનાઓ સુધી શરણાર્થી શિબિરોમાં રહેવું પડ્યું હતું. વારંવાર એરના પારખાં કરવા ઉત્તરપ્રદેશને જ નહીં દેશ આખાને ભારે પડી શકે એમ છે. આજમાખાને આવી દહેશત વ્યક્ત કરતાં કહ્યું છે કે ભાજપની દાનત પ્રદેશમાં કતલેઆમ મચાવવાની લાગે છે. ઈસ્લામિક વિચારધારાને વરેલી ઓવેસીની પાર્ટી પર રાજકીય નિવેદનો કરી રહી છે તો વળી સમાજવાદી પાર્ટીમાં મુંબઈ એકમનાં વડા અબુ આઝમીએ ગોમાંસ મુદ્દે રાજકારણ ખેલી રહેલી ભારતીય જનતા પાર્ટી સામે પશ્ચિમ બંગાળમાં ગૌવધખંધી લાગુ કરી બતાવવાનો પડકાર ફેંક્યો છે. બિહારની ચૂંટણીની નજીક તો એમનો જાદુ ઓસરી ગયો છે, એવી પ્રતીતિ થશે, મોટી કોઈ પણ સંજોગોમાં 'ધર્મ'ને વચ્ચે નહીં લાવે, પરંતુ એમનો વિકાસનો એજન્ડા કારગત નીવડતો નહીં લાગે ત્યારે હિંદુત્વનું એવર ગ્રીન કાર્ડ ઉત્તરવડાનું પણ નહીં ચૂકે તે નક્કી!

એક વ્યક્તિએ ઓછામાં ઓછું અને વધારેમાં વધારે કેટલું ધન સંઘરવું જોઈએ?

અલ્લાહની મ્યુર કોલેજ ઓફ ઈકોનોમિક્સ સોસાયટીમાં 'શું આર્થિક ઉન્નતિ સાચી ઉન્નતિની વિરોધી છે?' એ વિષય પર ભાષણ આપ્યા બાદ સવાલ-જવાબનો દોર ચાલ્યો. સભામાં બોદ્ધિકોએ ઉપસ્થિત કરેલા સવાલોના જવાબો ભાષણ કરતાં ગાંધીએ આપ્યા હતા. અર્થશાસ્ત્રના પ્રો. જેવન્સે એવો મુદ્દે ઉપસ્થિત કર્યો કે 'અર્થશાસ્ત્રીઓની હયાતી સમાજને માટે આવશ્યક છે. સમાજનું લક્ષ્ય શું હોવું જોઈએ એ નક્કી કરવાનું કામ અર્થશાસ્ત્રીનું નથી. એ કામ ફિલસૂફીનું છે... તો અર્થશાસ્ત્રના અન્ય વિદ્વાન પ્રો. હિગિનમબોટમે એવો પ્રશ્ન સહ વિચાર રજૂ કર્યો કે 'એવો કોઈ પણ આર્થિક પ્રશ્ન નથી જેને નૈતિક પ્રશ્નથી અલગ પાડી શકાય.'

સૌથી સલામત છે એવો મત તેમણે વ્યક્ત કર્યો હતો. એક વિદ્યાર્થીના પ્રશ્નનો ઉલ્લેખ સાથે ગાંધી એવો વિચાર વ્યક્ત કરે છે કે એક યુવાન વિદ્યાર્થી માણસે પોતાના સ્વાર્થી હેતુ માટે ધનનો સંગ્રહ નહીં કરવો જોઈએ એવું વિચારે એ સારી બાબત છે પણ ધનનો સંગ્રહ કરોડો હિન્દુસ્તાનીઓ જૂ ટ્રસ્ટીશિપના સિદ્ધાંત સહ કરવા માગતા હોય તો બને એટલું ધન ભેગુ કરી શકો એમ નેમણે જણાવ્યું હતું. સામાન્ય રીતે અર્થશાસ્ત્રનો અમીક લોકોનાં લાભાર્થે નિયમો રચે છે. આવા અર્થશાસ્ત્રીઓની વિરુદ્ધ હંમેશા પોકાર ઉઠાવીશ એમ પણ તેઓ અર્થશાસ્ત્રના અધ્યાપકો અને વિદ્યાર્થીઓની સભા સ્પષ્ટ કહે છે.

ગાંધી ૧૦૦
ડૉ. રાજેન્દ્ર બાની

જેવન્સના અર્થશાસ્ત્રીઓની જરૂરિયાત વિશેના કથનો ઉલ્લેખ કરતા તેમણે કહ્યું કે, જ્યારે કોઈ પદાર્થને ખોટા સ્થાન પર મૂકવામાં આવે ત્યારે તેને કચરો કહેવામાં આવે છે એવી જ રીતે જ્યારે કોઈ અર્થશાસ્ત્રી ખોટા સ્થાને હોય ત્યારે તે હાનિકારક નીવડે છે. અર્થશાસ્ત્રને જે ક્ષેત્ર માટે સર્જવામાં આવ્યો હોય તે વિનમ્ર ક્ષેત્રમાં તે રહે તો જરૂર માન્યું છે કે પ્રકૃતિની અર્થવ્યવસ્થામાં અર્થશાસ્ત્રીને પણ સ્થાન છે. જો કોઈ અર્થશાસ્ત્રી ઈશ્વરે બતાવેલા નિયમોની શોધ ન કરતો હોય અને ગરીબાઈ નાબૂદ થાય એ રીતે ધનની વહેંચણી કરવાનું આપણને ન શીખવતો હોય તો એનું ભારતભૂમિ પર જન્મવું વ્યર્થ છે.

આ સભામાં 'કારખાનાં કાઠી નાંખીને ગુડઉદ્યોગો સ્થાપવા એ સારું છે કે નહીં?' એવા પ્રશ્નને તેમણે પ્રશ્ન નહીં પણ સુચન તરીકે વધાવી લેતા કહ્યું કે દેશના અર્થશાસ્ત્રીઓએ પ્રથમ આપણી સ્થાનિક દેશી સંસ્થાઓનો ધીરજપૂર્વક કે અભ્યાસ કરવો જોઈએ. જો એ સંસ્થાઓમાં સડો પેટેલો હોય તો તેમને નાબૂદ કરવી જોઈએ. અને જો તેમને સુધારવા માટે ઉપાયો સૂચવી શકાતા હોય તો તેમને સુધારવી જોઈએ.'

અર્થશાસ્ત્રના વિદ્યાર્થીઓને બીજી વાત સૂચવતા ગાંધીજી કહે છે 'જે વસ્તુ ઈંગ્લેન્ડ અને અમેરિકા માટે સારી હોય તે ભારત માટે પણ સારી હોય જ એવો કોઈ અભાવિત નિયમ નથી. અર્થશાસ્ત્રના જે નિયમો નૈતિક સિદ્ધાંતો સાથે સુસંગત હોય તેમાંના ઘણાખરાં બધી પરિસ્થિતિમાં અને બધે સ્થળે લાગુ પડે એવો હાય છે. પરંતુ અમુક ચોક્કસ ક્ષેત્રોમાં એને લાગુ પાડતી વખતે એમાં થોડો ભેદ કે ફેરફાર કરવો પડે એવું બને. આ ઉલ્લેખ સાથે ચેતવણીનો સૂર કાઠનાં કહ્યું કે હિન્દુસ્તાનની પરિસ્થિતિ ઈંગ્લેન્ડ અને અમેરિકાની પરિસ્થિતિ કરતા મૂળ બાબતોમાં એવી તો ભિન્ન છે કે અર્થશાસ્ત્રીઓ સમક્ષ જે બાબતો આવી પડે તે બાબતો વિષે તેમણે નવી દૈવિથી વિચાર કરવો જોઈએ.'

આ બાબતને ટંચાંત સાથે સમજાવતા ગાંધી કહે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસેલા આપણા લોકોની સ્થિતિનો વિચાર કરો. સ્ટીમરો, રેલગાડીઓ અને એવા બીજા ઝડપી અવરજવરના સાધનોએ અનેક આદર્શોની જડ ઉપાડી નાંખી છે અને ભારે અનર્થ સર્જાયાં છે.'

હિન્દુસ્તાન માટે પૂબ જ જરૂરી છે એવા વાસ્તવિક અર્થશાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરી રહ્યા હોય અને તે અભ્યાસને ક્રમે ક્રમે વ્યવહારમાં ઉતારી રહ્યા હોય તેવા અર્થશાસ્ત્રીને અનુસરવું

અને વધારેમાં વધારે કેટલું ધન સંઘરવું જોઈએ? ગાંધીજી તેમને પ્રત્યુત્તર વાળે છે. 'હું ઈસુ, રામકૃષ્ણ અને અન્ય મહાપુરુષોનો ભાષામાં ભિલકુલ નહીં એવો આપીશ.' રસમદ સવાલ જવાબો સાથે સંપ્રેમ થયેલો આ કાર્યક્રમનું સમાપન કરતા સભા અધ્યક્ષ પંડિત મદનમોહન માલવિયાએ (ભારત રત્ન) સુંદર ભાષણ અને સવાલો પરત્વે સાહજિક

કામ ખોટા કોઈ દિ કરતો નથી એટલે સાચો કદી ઠરતો નથી

પામ્યા તેને માપ્યું નહીંને માપીને ના પામ્યા માણ્યું તેનું ગાણું નહીંને રહ્યું તેની ખંજવાળ મન તું ભીતરને અજવાળ વરસ્યું એથી વિશ્રામ નહીં ને કોરાનો કચવાટ, મળ્યું તેની મસ્તી નહિ ને ખૂટ્યું તેના કક્કાટ મન તું ભીતરને અજવાળે

નજદીક હશે. દેહ નિર્ધાર જ ગમે તેવી મુશ્કેલીઓ અને તોફાનોનો સામનો કરવા શક્તિ આપે છે. વ્યક્તિત્વ પહાડ જેવું વિશાળ અને મક્કમ હોય. ઢીલા પોચા કે દહીં દૂધ બંનેમાં પગ રાખનારનું અહીં કામ નથી. માત્ર દરિયાકિનારે છબછબિયા કરવાથી શું વળે? મધદરિયે જઈ શકો તો જ અને તે માટે મક્કમતા કેળવવી જ રહી.

છીછરાં નીરમાં હોય શું વ્હાવું વ્હાવા તો મગધારે જવું

D ફોર Decision : (નિર્ણય) જિંદગીના વર્ણાંકો અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. જિંદગીનો એક નિર્ણય ખોટો તો ખોટો આખો દાખલો. ગણિતમાં દાખખાની રકમ કદાચ સુધારી શકાય અથવા ફરીથી ગણી શકાય પરંતુ જિંદગીમાં... માત્ર એક જ વાર... ત્વરિત નિર્ણય લેવો એ વ્યક્તિત્વનો જ એક ભાગ છે. નિર્ણય શક્તિ જેટલી પાવરફુલ હશે તેટલો સફળતાનો માર્ગ મોકળો દેખાશે. બધું જ હોય છતાં નિર્ણય લેવાની શક્તિના અભાવે ઘણી સારી અનુભવી વ્યક્તિઓ સફળતાથી વંચિત રહે છે. આપણે જે કાંઈ કાર્ય કરી શકીએ તે નિયત સમયે, નિર્ધારિત રીતે પૂરું કરવા નિર્ણય શક્તિ ખૂબ જ જરૂરી છે.

D ફોર Dedication : (સમર્પણ) કામને સમર્પિત થવું. પોતાનું બધું જ દઈ દેવું. તારું બધું જ છોડીને આવવું. સુખનો ત્યાગ કરીને મંજિરને માટે સમર્પણ કરવું એ સફળતાનો રાજમાર્ગ છે. તન-મન અને ધનથી સમર્પિત થવું - રસપૂર્વક તેના મય બની જવું. અદ્ભૂત પરિણામો આપી શકે છે. પ્રલોભનો છોડીને, રાત-દિવસ, બસ નક્કી કરેલ ધ્યેયની પાછળ પડી જવું. લગે રહો... બસ લગે રહો... હન્ટ્સ પર્સન્ટ ડેડીકેશન જ હન્ટ્સ પર્સન્ટ રિઝલ્ટ આપી શકે.

બધું જ હોય પણ સમર્પણની ભાવના ન હોય તો સફળતા મળી શકતી નથી. સમર્પણ દરેક જગ્યાએ જરૂરી છે. સમર્પણ એ એવો ગુણ છે. જે હકારાત્મક અભિગમ સાથે જીવન જીવવાનો માર્ગ નક્કી કરી આપે છે. સ્વેટ મોર્ડન કહે છે તેમ વિજય મેળવવા ઈચ્છનારે જો સમર્પણના ભાવ સાથે કામકાજ કરે તો સફળતા માત્ર વેત દૂર હોય છે. આપણી આગવી ઓળખ ઊભી કરવા માટે જરૂરી છે કે આપણે એક ઉદ્દેશ શોધી લેવો જોઈએ અને તે ઉદ્દેશને મેળવવા માટે દેહ સંકલ્પ અને ત્વરિત નિર્ણયો લેવા જોઈએ. સમર્પણ ભાવ અને સાથે કરેલ કાર્યને સફળ થયે જ છૂટકો.

(શીર્ષક પંક્તિ : સલીમ શેખ, 'સલામ' મોડાસા)

મિસરી
ઈશ્વર આપને સુરજ આપે છે, પણ આપણી પાસે પોતાનો દીવો પણ હોવો જોઈએ (sms - રાજેન્દ્ર ઉપાધ્યાય, ન્યૂ ઈરા હાઈસ્કૂલ, વડોદરા)

ન સાંભળવા જેવું સાંભળવામાં, સાંભળવા જેવું રહી જાય છે! વણખેતું સાચવ્યા કરવામાં, અમોલું સમયસહ વહી જાય છે!

● મા ગરવી ગુર્જરીના ગુજરાતી સાહિત્યને જીવંત, મહેકતું અને હરદમ મધમધતું રાખવા કૃતનિશ્ચયી એવી ગાંધીનગર સાહિત્ય સભાની કાર્યવાહક સમિતિની બેઠક સંસ્થાના પ્રમુખ ભરત કવિના અધ્યક્ષસ્થાને તા. ૩૦-૯-૨૦૧૫ ને બુધવારના રોજ સંપ્રેમ થઈ.

સભાની શરુઆતમાં સૌ પ્રથમ શબ્દની આરંધ્ય દેવી - મા શારદાની સ્તુતિ, મંત્રી મૂળજીભાઈ પરમાર દ્વારા - સર્વેના ધન્યકતા સૂરના સથવારે કરવામાં આવી. ત્યારબાદ અધ્યક્ષસ્થાનેથી ભરત કવિ દ્વારા સર્વેને હેતાળવો આવકાર આપી ઉમળકાથી સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. તથા આજદિન સુધી સાહિત્ય સભાદ્વારા કરવામાં આવેલ કાર્યક્રમોની યાદી આપી, સર્વે તરફથી મળેલ સાથસહકાર અન્યથે સરાહના કરી, આભારની લાગણી વ્યક્ત કરવામાં આવી.

થોરાત, કોષાધ્યક્ષ હરેશ ભટ્ટ દ્વારા શાલ ઓઢાડી સન્માન કરવામાં આવ્યું અને આ અમોલા આનંદને પ્રદર્શિત કરવા હરિકૃષ્ણા પાઠક, દોલત ભટ્ટ, રમણલાલ શ્રીમાળી, મહેન્દ્ર રાઠોડ, ચંદ્રકાન્ત ધનેશ્વર, મૂળજી મકવાણા, બાબુદાન ગઢવી, મૌલિક બોરિજા, જીતેન્દ્ર ત્રિવેદી, સુમંત શાહ, સોમાભાઈ પરમાર, મનોજકુમાર શુક્લા, કિશોરભાઈ જીકાદરા, પ્રજાબેન પટેલ દ્વારા ભાગ્યેશ જહાને પુષ્પગુચ્છ અર્પણ કરી, શુભેચ્છાઓ પાઠવવામાં આવી. આ બેઠકમાં કવિ ભાગ્યેશ જહાને આધુનિક યુગને અનુકૂળ એવી 'એક દેડકાની કવિતા રજૂ કરી, સર્વેને આનંદિત અને ભાવવિભારી કરી દીધા. યજમાન સંજય થોરાતનો આભાર માની સભાની પૂર્ણાહુતિ થઈ.'

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના પ્રમુખ તરીકે ચૂંટાયેલ ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળાને ગાંધીનગર સાહિત્ય સભા તરફથી પાઠવવામાં આવેલ અભિનંદન અંગે અધ્યક્ષસ્થાનેથી ભરત કવિ દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું. આ અંગેનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યો.

નારણભાઈ પી. પટેલ દ્વારા 'પ્રાગદાસબાપા વ્યાખ્યાનમાળા' અન્વયે આપવામાં આવેલ અનુદાનમાંથી સુ. શ્રી. પ્રજાબેન આત્મારામ પટેલ દ્વારા રેવાબેન પટેલ વ્યાખ્યાનમાળા અન્વયે આપવામાં આવેલ અનુદાનમાંથી આગામી બે માસમાં વ્યાખ્યાનમાળાઓ યોજવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદનું આગામી અધિવેશન ભૂજ-કચ્છ ખાતે તા. ૨૪, ૨૫, ૨૬ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૫ દરમિયાન યોજનાર છે. જે અન્વયે સર્વેને પૂર્વપ્રમુખ હરિકૃષ્ણ પાઠક દ્વારા માહિતી આપવામાં આવી. આ અધિવેશનમાં જવા માટે અધ્યક્ષસ્થાનેથી જણાવવામાં આવતાં કારોબારીના લગભગ બારેક સભ્યો તૈયાર થયા. આગોતરી વ્યવસ્થા કરવાના હેતુસર; જે સભ્યો ઉકત અધિવેશનમાં જવા માગતા હોય તેઓએ મંત્રી મૂળજીભાઈ પરમારને નામ નોંધાવવા જણાવવામાં આવ્યું. જે સભ્યો ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના આજીવન સભ્ય થવા માગતા હોય તેમણે પ્રમુખ ભરત કવિનો સંપર્ક સાધવો.

ગાંધીનગર સાહિત્ય સભાના સભ્ય, અને કવિ ભાગ્યેશ જહા, જેઓની તાજેતરમાં ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમીના અધ્યક્ષ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી છે, તે સાહિત્ય સભા માટે એક ગૌરવપૂર્ણ બાબત હોઈ, આ આનંદના અવસરને આવકારવા તેઓને આમંત્રણ આપતાં, તેઓના આગમનને શાબ્દિક શબ્દોથી આવાકારી, સંસ્થાના પ્રમુખ ભરત કવિ, ઉપપ્રમુખ સુરેશ ભટ્ટ, મંત્રી મૂળજીભાઈ પરમાર અને સંજય

● ભારત સરકારના માનવ સંશોધન વિકાસ મંત્રાલય, નવી દિલ્હી દ્વારા તેના કેન્દ્રીય હિંદી નિર્દેશાલય દ્વારા મિઝોરમ હિંદી પ્રશિક્ષણ મહાવિદ્યાલય, આઈઝોલ મુકામે તા. ૨૨ થી ૨૪ સપ્ટેમ્બર - ૨૦૧૫ના સમય દરમિયાન રાષ્ટ્રીય સંગોષ્ઠિ યોજાઈ ગઈ જેમાં, દેશભરમાંથી દસ વિદ્વાનોની પસંદગી કરવામાં આવેલ, જેમાં ગાંધીનગર સાહિત્ય સભાના સભ્ય અને સાહિત્યકાર ડૉ. કનૈયાલાલ ભટ્ટનો કરાયેલ સમાવેશ એ ગાંધીનગર સાહિત્ય સભા માટે એક ગૌરવ અને ખુશીની વાત છે. ભટ્ટે 'પૂર્વોત્તર ભારતને જનજાતિઓની ભાષાઓ કે વિકાસ મેં હિન્દી કી ભૂમિકા' વિષય ઉપર વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું અને પ્રથમ દિવસની બીજી બેઠકમાં અધ્યક્ષ પદ શોભાવેલ. રાષ્ટ્રીય સંગોષ્ઠિના આ સમારોહમાં અતિથિ વિશેષ તરીકે માન. સંસદીય કાર્યસચિવ મિઝોરમ એચ. જોથાં ગલિઆના તથા પૂર્ણાહુતિ સમારોહમાં મુખ્ય અતિથિ તરીકે ઉચ્ચ અને તકનીકી શિક્ષણ મંત્રી આર. રોઉમોયા ખાસ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

દધિ મુકતક

ન સાંભળવા જેવું સાંભળવામાં, સાંભળવા જેવું રહી જાય છે! વણખેતું સાચવ્યા કરવામાં, અમોલું સમયસહ વહી જાય છે!

હાઈકુ : ગાપુને શત શત ગમનસહ

ભૂલ્યા બાપુને! શ્રિટીશરોએ સાચવો સમો, એમની કુરબાની સાચવ્યા ગાંધીજીને; સમય સાચવશે કેમ ભૂલાય? હણ્યા આપણે! સદા તમને.